

БЕЛЕЖКИ НА РЕЖИСЬОРА

Първата поява на операта „Цар Калоян“ от Панчо Владигеров през 1936 г. завладя музикалната общественост от онова време.

За първи път се чу толкова богата, многобагрена, осъществена с ярко майсторство оркестрация на българска опера.

С право първата оперна творба на Владигеров бе окачествена като основа, върху която предстоеше да се изгради българското оперно творчество, навлязвало в нов етап на своето развитие.

Необяснимо е, защо това произведение, донесло големи успехи на композитора и по време на задграничните постановки на операта в Чехословакия и Югославия преди Втората световна война, тъй рано потъна в забрава у нас. Едва преди десетина години мащабната творба на Владигеров се появи отново на българска сцена, този път в Русе, за да зарадва публиката с пищната, багрена музика. Мнозина си дадоха сметка, че Владигеровата опера се отличава не само с удивително веща и звучна оркестрация, но и с едно късно-романтично широко гласоводене, което изисква мощни и същевременно гъвкави гласове.

Сега, когато седемдесет и пет годишнината на Панчо Владигеров ни дава повод пак да му се поклоним и да го поздравим с новата постановка на единствената му опера, пред постановъчната група изниква въпросът дали да възприемем „русенската“ редакция на либретото, която предизвика оживени коментари и спорове, или да се върнем към оригиналния замисъл на живия патриарх и класик на българската музика.

Струва ни се, че добрите намерения на русенци да „осъвременят“ някои моменти и да корегират известни несъвършенства на драматургията, са замъглили, донякъде, ясният строеж на действието и не са допринесли нещо съществено към изясняването на сюжетната или драматургична разработка.

Разделянето на ролята на царицата Мария на две, като едната ѝ половина се пее от друга певица, играеща измислена княгиня, създава според нас не само объркване, но и нарушава музикално-драматургичния материал замислен за обрисуването на едно лице.

Едва ли може демон и ангел да имат една характеристика.

В преработката царицата никъде не е назована чужденка, каквато е по литературния първоизточник — пиесата-либрето „Балдуиновата кула“ от Фани Попова-Мутафова, превърната